

Από τον Μάρτιο του 1939 είχε αποφασίσει να πει το «όχι»

Της Ιωαννας Φωκα*

«Ποιος είπε το “όχι”;» Μα φυσικά ο ελληνικός λαός πολεμώντας με ηρωισμό και αυτοθυσία. Είπε το δικό του «όχι» ο κάθε Έλληνας και Ελληνίδα. Το «όχι» όμως προς τον Γκράτσι το είπε ο Ιωάννης Μεταξάς όταν ο Ιταλός πρέσβης τον επισκέφθηκε στην οικία του στις τρεις παρά δέκα τα χαράματα της 28ης Οκτωβρίου. Το είπε με την ηρωική φράση: «Aiors c’ est la guerre» –«Επομένως έχουμε πόλεμο»– που ήταν το αποτέλεσμα και το αποκορύφωμα τεσσάρων ετών σοφής προετοιμασίας, του στρατού και των οπλισμών, του λαού και της ηθικής προπαρασκευής του, των διπλωματικών ενεργειών και συμφώνων, που ο Ιωάννης Μεταξάς είχε χειρισθεί μόνος του ως υπουργός των Εξωτερικών καθ’ όλη την τετραετία. Υπέγραψε σύμφωνα με τα βαλκανικά κράτη και την Τουρκία. Και με την Αγγλία, ήταν μεν σύμμαχος αλλά υπό τους όρους που ο ίδιος ο Μεταξάς της έθετε, για την καλύτερη ασφάλεια της Ελλάδος.

Στο ημερολόγιό του ο Ιωάννης Μεταξάς περιγράφει και όλες τις άλλες διπλωματικές ενέργειες και συνομιλίες του με τον Ιταλό πρέσβη (παράλληλα και στο βιβλίο του Γκράτσι) που μεσολάβησαν μέχρι την πρωινή επίσκεψη της 28ης, προκειμένου να διατηρήσει ένα ήπιο κλίμα με τους Ιταλούς και να μην τους προκαλέσει, ακόμα και να τους παραπλανήσει, ενώ συγχρόνως πυρετωδώς προετοιμάζε το έθνος.

Η «γραμμή Μεταξά», που αναφέρεται σε όλα τα στρατιωτικά συγγράμματα του κόσμου με τα 21 μόνιμα οχυρά της σε μήκος 200 χιλιομέτρων συνόρων από το Μπέλες μέχρι τον Νέστο και τα εκατοντάδες ημιμόνια, δεν κατασκευάστηκε σε μία νύχτα. Καιρός να πούμε την αλήθεια στον δοξασμένο ελληνικό λαό και να μην τον υποτιμάμε με ψέματα για έργα που εκείνος κατασκεύασε.

Όσο για την απόφαση του Ιωάννη Μεταξά, για την στάση της Ελλάδος κατά των δύο δυνάμεων του Αξονα, ούτε αυτή του την υπαγόρευσε ο ελληνικός λαός, όπως μερικοί ισχυρίζονται. Την απόφαση αυτή, που ήταν καθαρά προσωπική του και με ευθύνη απέναντι στην ιστορία της Ελλάδος, στις παραδόσεις της και στον όρκο του του αξιωματικού, την πήρε μόνος του 18 μήνες προ του τορπιλισμού της «Ελλης».

Στο ημερολόγιό του ο Ιωάννης Μεταξάς γράφει: «12 - 19 Μαρτίου 1939... Τι εβδομάδα! - Τώρα όμως θα κινηθή ο Μουσολίνι; Μπορεί να μην κινηθή; Και τι έχουμε να υποσοτούμε εμείς; Ανησυχίες μου φοβερές απόψε. 18 Μαρτίου. Φοβερά απόφασίς μου εν περιπτώσει Ιταλικής απειλής. 20 Μαρτίου. Ησυχωτέρα κατάστασις. - Αλλά υπερήφανος δι’ απόφασίν μου».

Από εκείνη την στιγμή και έπειτα περιμένει εναγωνίως την στάση της Ιταλίας με τη βεβαιότητα ότι έρχεται και η σειρά της Ελλάδος να αντιμετωπίσει τις δυνάμεις του Αξονα.

Στο κείμενό του της 30ής Οκτωβρίου 1940, στις ανακοινώσεις του προς τους ιδιοκτήτας και αρχισυντάκτας του αθηναϊκού Τύπου στο Γενικό Στρατηγείο, συνοψίζει όλη την αλήθεια για την φοβερή του απόφαση. Η «Καθημερινή» είχε δημοσιεύσει παλαιότερα αυτό το κείμενο που θα έπρεπε να υπάρχει αυτούσιο στα σχολικά αναγνώσματα ιστορίας. Όσο για το ερώτημα γιατί ο Μεταξάς καθυστέρησε την επιστράτευση, θα πρέπει να θυμηθούμε ότι ήταν στρατηγός και ότι οι αποφάσεις του είχαν άμεση σχέση με την τέχνη του. Ο αιφνιδιασμός ήταν ένα βασικό όπλο των Ελλήνων εναντίον των Ιταλών, που τελικά πέτυχε. Η καθυστέρηση κάθε ημέρας στην επιστράτευση είχε ως αποτέλεσμα την οικονομία των στρατιωτικών δυνάμεων και δαπανών, απαραίτητο στοιχείο στρατηγικής για να αντέξουν στην μακρόχρονη σύρραξη. Αυτοί ήσαν οι λόγοι και ήταν και πάλι δικές του οι αποφάσεις.

Οι νίκες απέδειξαν την σωστή στρατηγική και τη σταθερή απόφασή του να πολεμήσει με κάθε τρόπο τον Αξονα. Στις 4 Ιανουαρίου 1941, σημειώνει και πάλι στο ημερολόγιό του: «Πολεμικόν Συμβούλιον... να υποταχθώμεν εις Χίτλερ; - Καλλίτερα να πεθάνωμεν... Συνεννόησις δις με Πάλαιρετ. 2α ... Αμφιβάλλει διά στάση Σέρβων... Στου Θεού το χέρι! Όλα γυρίζουν στο κεφάλι μου αλλά ατάραχος! Από Αγγλους εγκατάλειψις, από Γερμανούς επίθεσις. Ο χειμώνας απειλητικός. Θάρρος, θάρρος ας πέσωμεν σαν άνδρες». 25 μέρες αργότερα πεθαίνει.

Αυτό το θάρρος δεν υπαγορεύεται από τον λαό στον αρχηγό, μάλλον ο αρχηγός οδηγεί και εμπνέει τον λαό. Ηταν το ίδιο θάρρος και ελληνική αξιοπρέπεια που είχε δείξει σε όλη του τη ζωή, στις οικογενειακές συμφορές, στα πεδία των μαχών, στην πολιτική του σταδιοδρομία, ακολουθώντας τον δρόμο της ειλικρίνειας και της τιμιότητας απέναντι σε όλους, είτε την δέχονταν και αντιλαμβάνονταν την σπουδαιότητά της, είτε την απέρριπταν. Με το ίδιο μετά γνώσεως θάρρος αντιμετώπισε στις 14 και 15, και 17 Ιανουαρίου την αγγλική επιμονή μεταφοράς ελαχίστων στρατευμάτων στη Θεσσαλονίκη. Στις 18 Ιανουαρίου συντάσσει σχετικό κείμενο προς την βρετανική κυβέρνηση. Είναι το τελευταίο. Η έντονή του αντιπαράθεση με τους Αγγλους και η γερμανική προπαγάνδα είναι οι αιτίες των φημών περί δολοφονίας και όχι η από φυσικού θανάτου αποδημία του. Το ιατρικό ανακοινωθέν υπογράφεται από 12 Έλληνες ιατρούς την 29η Ιανουαρίου 1941.

Για τον ηρωισμό των Ελλήνων μίλησε και ο ίδιος ο Μεταξάς απευθυνόμενος στο υπουργικό Συμβούλιο στις 7 Ιανουαρίου του 41: «Εμείς δεν δημιουργήσαμε τας ηθικάς δυνάμεις τας οποίας αναπτύσσει σήμερον ο Ελληνισμός. Αύται ήσαν μέσα του αλλά ήταν εν μέρει εις λήθαργον. Εμείς τας αφυπνίσαμε, τας συντονίσαμε και τας ωθήσαμε προς τα εμπρός. Το θαύμα που επιτελείται είναι έργο του ελληνικού λαού».

Στο θαύμα πρέπει να συμπεριληφθεί άλλη μία παρεξηγημένη ιστορία, που είναι το έργο που επιτελέστηκε από την Ε.Ο.Ν, την Εθνική Οργάνωση Νεολαίας, προ, κατά τη διάρκεια του πολέμου, αλλά και στην κατοχή με αντιστασιακή δράση.

Η μέχρι σήμερα ιστοριογραφία για τον Ιωάννη Μεταξά είναι σπασμωδική, ελάχιστη, φτωχή σχετικά με το έργο του, κακόβουλη και υστερόβουλη. Πολιτικά πάθη την οδηγούν και όχι ιστορική επιστήμη βασισμένη σε ντοκουμέντα. Ακόμα και τα ντοκουμέντα τακτικά κρίνονται κατά την ανάγκη του συγγραφέα. Η συνέχεια είναι έργο και ευθύνη των νέων ιστορικών. Εγώ τρέφω απέραντο σεβασμό και θαυμασμό στον άνθρωπο και στο έργο του, όπως άλλωστε όλοι όσοι διάβασαν το ημερολόγιό του ή έζησαν κοντά του.

* Η κ. Ιωάννα Φωκά είναι εγγονή του Ιωάννη Μεταξά.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Τα δύο πρόσωπα του Ιωάννη Μεταξά (...ΕΛΛΑΔΑ...)

Ημερομηνία : 27-10-2007

Copyright: **http://www.kathimerini.gr**

Κλείσιμο

